

Wat men u niet vertelt over klimaatverandering

Gaëtan Dubois

Terwijl het Energiepact van minister Marghem nog steeds op zich laat wachten en de discussie rond de kernuitstap weer opflakkert, broeit een gevaarlijker klimaatkwesitie onder de oppervlakte: het gokken op negatieve CO₂-emissie-technologieën. Waarover gaat het ?

Sinds 1850 heeft de mensheid door het verbranden van fossiele brandstoffen, zoals aardolie en steenkool, meer dan 2100 gigaton (Gt=miljard ton) CO₂ in de atmosfeer toegevoegd. CO₂ of koolstofdioxide is het belangrijkste broeikasgas dat de opwarming van de aarde aandrijft. Het IPCC of Intergovernmental Panel on Climate Change heeft berekend dat de mensheid niet meer dan 800 Gt CO₂ extra mag uitstoten om een kans van 66 % te bewaren om onder een opwarming van 2 °C te blijven. Voor een maximum opwarming van 1,5°C bedraagt ons koolstofbudget minder dan 200 Gt.

Ter vergelijking: de mensheid stoot momenteel 40 Gt CO₂ per jaar uit... In 2015 werd ter gelegenheid van het Akkoord van Parijs afgesproken om de temperatuurstijging ruim onder 2°C te houden en een beperking tot 1,5°C na te streven. De wetenschap vreest immers dat voorbij de 2°C-grens, de situatie volledig oncontroleerbaar zal worden en de mensheid niet meer in staat zou zijn om terug te keren naar het evenwicht dat we de laatste 10.000 jaar gekend hebben. De vaststelling dat landen als Bangladesh en kleine eilandstaten al bij de huidige opwarming van 1°C bedreigd worden door de stijgende zeespiegel, heeft ertoe geleid dat men het doel is gaan aanscherpen tot een maximale stijging met 1,5°C. Tot zover het goede nieuws...

De inkt van het Akkoord van Parijs was nog niet droog of een aantal wetenschappers, zoals professor Kevin Anderson, wezen reeds op gevaarlijke veronderstellingen die in het Akkoord en in de meeste 2°C-scenario's van het IPCC waren ingebed: men gaat ervan uit dat technologie om CO₂ uit de atmosfeer te halen beschikbaar, algemeen aanvaard en betaalbaar zal zijn in de komende decennia. Men speculeert er dus op dat de mensheid er zal in slagen door negatieve emissie-technologieën als CCS (carbon capture and storage) ettelijke miljarden tonnen CO₂ (tot 810 Gt tegen het einde van de eeuw) weer uit de atmosfeer te halen. Dit is de hoeveelheid CO₂ die alle oceanen en bossen over een duurtijd van 40 jaar op natuurlijke wijze kunnen fixeren !

Ook het Belgisch rapport "*Scenarios for a Low Carbon Belgium by 2050*" van Climaat en Vito volgt grotendeels deze logica. CCS of *CO₂-afvang en -opslag* is het afvangen en ondergronds opslaan van CO₂ dat vrijkomt bij de verbranding van o.a. fossiele brandstoffen. De meest besproken CCS-technologie is gericht op het absorberen van CO₂ uit de atmosfeer door planten en bomen, die dan worden verbrand in energie-centrales. De hierbij uitgestoten CO₂ wordt vervolgens aan de schoorstenen afgevangen en in quasi vloeibare vorm voor vele duizenden jaren onder de grond gestockeerd. Dit proces heet Bioenergy with Carbon Capture and Storage (BECCS).

Klinkt goed ? Er is wel een probleempje... BECCS bestaat amper. Bovendien houdt zo'n technologie op de schaal die nodig zou zijn, onmetelijke risico's in voor planeet en mensheid (denk maar aan het ondergronds stockeren, de vereiste om gewassen te telen alleen voor verbranding op 1 à 3 maal de oppervlakte van Indië,...). Nu vraagt u zich wellicht af waarom men in 's hemelsnaam vitale emissie-scenario's baseert op een zeer onzekere technologie. Welnu, deze goocheltruc moet "onze" economie - lees: in de eerste plaats de 100 bedrijven die samen 71 % van alle CO₂ uitgestoten hebben sinds 1988 en hun kleine broers uit diverse industriën - toelaten om nog een hele poos veel meer CO₂ uit te stoten dan toegelaten is, indien we de wetenschap en de toekomst van onze kinderen nu eens echt au sérieux nemen. Zo wordt er, in de modellen die aan de beleidsmakers voorgesteld worden, gedaan alsof er nog bijna 1600 Gt mag uitgestoten worden. Maar hoe valt dit dan te rijmen met het 2°C-koolstofbudget van 800 Gt ?

Welnu, hier komt het konijn uit de hoed: de modellen plannen honderden miljarden tonnen CO₂ uit de lucht te pompen aan de hand van negatieve emissie-technologieën zoals BECCS en dit tot een flink stuk in de 22 ste eeuw. Met andere woorden, het komt de jongeren van vandaag toe om die overmatige CO₂ maar uit de atmosfeer te halen op straffe van oncontroleerbare klimaatverandering.

Voor een groot deel van de bedrijfswereld en de politici is het veel comfortabeler om de illusie van negatieve emissies te voeden dan van dringend drastische uitstootverminderingen te implementeren. *Après nous le déluge*, is de boodschap. Want wat zal er gebeuren als de verhoopte afvang-technologie onhaalbaar blijkt terwijl we bewust ons koolstofbudget schromelijk hebben overschreden ? De bevolking en vooral de jonge mensen van vandaag, alsook talloze onoplettende politici worden in het zak gezet terwijl ze er staan op te kijken. Daarom is het imperatief dat onze beleidsmakers de wetenschappers en model-makers zouden opdragen emissie-reductie scenario's voor te stellen die de hoogst mogelijke

veiligheidsmarges eerbiedigen: minimum 66% kans om onder 1,5°C opwarming te blijven. Het voorzorgsprincipe laat evenmin toe dat deze scenario's zouden gebaseerd zijn op hoogst speculatieve negatieve emissie-technologieën die het politici mogelijk maken hun verantwoordelijkheid uit te hollen en de hete aardappel van de klimaatontarding door te schuiven naar de volgende generaties. Dit wèl doen zou een hoogst immoreel uitgangspunt uitmaken.

Gaëtan DuBois, jurist en klimaatwatcher